

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL PRIIT PIKAMĂE
prezentate la 24 martie 2021¹

Cauzele conexe C-845/19 și C-863/19

Okrazhna prokuratura – Varna
Procedură penală
împotriva
DR (C-845/19)
TS (C-863/19)

[cerere de decizie preliminară formulată de Apelativen sad – Varna (Curtea de Apel din Varna, Bulgaria)]

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie penală – Directiva 2014/42/UE – Înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană – Domeniu de aplicare – Confiscarea bunurilor dobândite ilegal – Avantaj economic rezultat dintr-o infracțiune care nu a făcut obiectul unei condamnări – Articolul 4 – Confiscarea – Articolul 5 – Confiscarea extinsă – Articolul 6 – Confiscarea aplicată terților – Condiții – Confiscarea unei sume de bani revendicate ca aparținând unui terț – Terț care nu are dreptul de a se constitui parte la procedura de confiscare – Articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene”

1. În prezentele cauze, Curtea este sesizată de Apelativen sad – Varna (Curtea de Apel din Varna, Bulgaria) cu o cerere de decizie preliminară privind interpretarea Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană².

2. Mai precis, Curtea dispune de oportunitatea de a oferi, pentru prima dată, lămuriri cu privire la unele probleme juridice cruciale pentru interpretarea acestei directive. Prima este cea referitoare la eventuala necesitate a existenței unei situații transfrontaliere pentru declanșarea aplicării directivei menționate. A doua privește corelarea dispozițiilor Directivei 2014/42 care prevăd diferite cazuri de confiscare. A treia se referă la întinderea dreptului la o cale de atac efectivă recunoscut terțului care susține că deține drepturi de proprietate asupra unui bun care a făcut obiectul unei confiscări.

¹ Limba originală: franceza.

² JO 2014, L 127, p. 39, rectificare în JO 2014, L 138, p. 114.

I. Cadrul juridic

A. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

3. Articolul 83 alineatul (1) TFUE are următorul cuprins:

„(1) Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin directive în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili norme minime cu privire la definirea infracțiunilor și a sancțiunilor în domenii ale criminalității de o gravitate deosebită de dimensiune transfrontalieră ce rezultă din natura sau impactul acestor infracțiuni ori din nevoia specială de a le combate pornind de la o bază comună.

Aceste domenii ale criminalității sunt următoarele: terorismul, traficul de persoane și exploatarea sexuală a femeilor și a copiilor, traficul ilicit de droguri, traficul ilicit de arme, spălarea banilor, corupția, contrafacerea mijloacelor de plată, criminalitatea informatică și criminalitatea organizată.

[...]”

B. Dreptul Uniunii

1. Decizia-cadru 2004/757/JAI

4. Articolul 2 alineatul (1) din Decizia-cadru 2004/757/JAI a Consiliului din 25 octombrie 2004 de stabilire a dispozițiilor minime privind elementele constitutive ale infracțiunilor și sancțiunile aplicabile în domeniul traficului ilicit de droguri³ prevede:

„Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a garanta că următoarele fapte intenționate sunt pedepsite atunci când sunt săvârșite fără drept:

(a) producerea, fabricarea, extragerea, prepararea, oferirea, comercializarea, distribuirea, vânzarea, livrarea în orice condiții, intermedierea, expedierea, expedierea în regim de tranzit, transportul, importul sau exportul de droguri;

[...]

(c) deținerea sau achiziția de droguri în vederea desfășurării uneia dintre activitățile menționate la litera (a);

[...]”

³ JO 2004, L 335, p. 8, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 66.

2. Directiva 2014/42

5. Articolul 1 din Directiva 2014/42, intitulat „Obiect”, prevede:

„(1) Prezenta directivă instituie norme minime privind înghețarea bunurilor în vederea unei posibile confiscări ulterioare și privind confiscarea bunurilor în materie penală.

(2) Prezenta directivă nu aduce atingere procedurilor pe care statele membre le-ar putea utiliza pentru a confisca bunurile în cauză.”

6. Articolul 2 din această directivă, intitulat „Definiții”, prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

1. «produse» înseamnă orice avantaj economic obținut, în mod direct sau indirect, din săvârșirea unei infracțiuni; acesta poate consta în orice tip de bun și include orice reinvestire sau transformare ulterioară a produselor directe, precum și orice beneficii de valoare;

2. «bunuri» înseamnă bunuri de orice fel, corporale sau necorporale, mobile sau imobile, precum și actele sau instrumentele juridice care dovedesc un titlu sau un drept asupra acestor bunuri;

[...]

4. «confiscare» înseamnă o deposedare definitivă de bunuri dispusă de o instanță în legătură cu o infracțiune;

[...]”

7. Articolul 3 din directiva menționată, intitulat „Domeniu de aplicare”, are următorul cuprins:

„Prezenta directivă se aplică infracțiunilor vizate de:

[...]

(g) [Decizia-cadru 2004/757];

[...]”

8. Articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/42, intitulat „Confiscarea”, prevede:

„Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a instrumentelor și a produselor sau a bunurilor a căror valoare corespunde unor astfel de instrumente sau produse, cu condiția să existe o condamnare definitivă pentru o infracțiune, care poate rezulta și în urma unor proceduri *in absentia*.”

9. Articolul 5 din directiva menționată, intitulat „Confiscarea extinsă”, cuprinde un alineat (1) care prevede:

„Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a bunurilor unei persoane condamnate ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni care este susceptibilă

să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice, atunci când, în baza circumstanțelor cauzei, inclusiv a elementelor de fapt și a probelor disponibile, cum ar fi faptul că valoarea bunurilor este disproporționată în raport cu venitul legal al persoanei condamnate, o instanță consideră că bunurile în cauză au fost obținute din activități infracționale.”

10. Articolul 6 din aceeași directivă, intitulat „Confiscarea aplicată terților”, prevede:

„(1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea produselor sau a altor bunuri a căror valoare corespunde produselor care, în mod direct sau indirect, au fost transferate de o persoană suspectată sau învinuită către terți sau care au fost dobândite de terți de la o persoană suspectată sau învinuită, cel puțin în cazurile în care terții știau sau ar fi trebuit să știe faptul că scopul transferului sau al achiziționării era evitarea confiscării, pe baza unor elemente de fapt și circumstanțe concrete, inclusiv a faptului că transferul sau dobândirea a avut loc în mod gratuit sau în schimbul unei sume de bani semnificativ mai reduse decât valoarea de piață a bunurilor.

(2) Alineatul (1) se interpretează astfel încât să nu aducă atingere drepturilor terților de bună-credință.”

11. Potrivit articolul 8 din directiva menționată, intitulat „Garanții”:

„(1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele afectate de măsurile prevăzute în prezenta directivă au dreptul la o cale de atac eficace și la un proces echitabil, în vederea exercitării drepturilor acestora.

[...]”

C. Dreptul bulgar

1. Codul penal

12. Articolul 53 din nakazatelen kodeks (Codul penal, denumit în continuare „NK”) prevede:

„(1) Independent de răspunderea penală, se confiscă în favoarea statului:

- a) bunurile care aparțin făptuitorului și care au fost destinate să fie utilizate sau au fost utilizate pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni, iar dacă bunurile lipsesc sau au fost înstrăinate, se dispune confiscarea contravalorii acestora [(completat, DV nr. 7/2019)];
- b) bunurile care aparțin făptuitorului și care au făcut obiectul unei infracțiuni săvârșite cu intenție, în cazurile prevăzute în mod expres în partea specială a Codului penal.

(2) De asemenea, se confiscă în favoarea statului [(nou, DV nr. 28/1982)]:

- a) bunurile care constituie obiectul sau instrumentele infracțiunii a căror posesie este interzisă și
- b) produsul direct sau produsul indirect care a fost obținut în urma unei infracțiuni, în cazul în care nu trebuie să fie restituit sau rambursat; în cazul în care produsul lipsește sau a fost înstrăinat, se dispune recuperarea contravalorii acestuia [(modificat, DV nr. 7/2019)].

(3) În sensul alineatului (2) litera b) [(nou, DV nr. 7/2019)]:

1. produs direct înseamnă orice avantaj economic care a rezultat ca o consecință directă a infracțiunii;
2. produs indirect înseamnă orice avantaj economic care a rezultat din înstrăinarea produsului direct, precum și orice bun obținut în urma transformării ulterioare integrale sau parțiale a produsului direct, inclusiv în cazul în care acesta a fost combinat cu bunuri dobândite în mod legitim; bunurile se supun confiscării până la quantumul valorii produsului direct încorporat, la care se adaugă creșterile de active care sunt asociate în mod direct cu înstrăinarea produsului direct sau cu transformarea și includerea acestuia în bunul rezultat.”

13. Articolul 354a (nou: DV nr. 95/1975, modificat, DV nr. 28/1982, nr. 10/1993, nr. 62/1997, nr. 21/2000, nr. 26/2004 și nr. 75/2006) din NK prevede:

„(1) Orice persoană care produce, prelucrează, achiziționează sau deține, în mod neautorizat, stupefiante sau substanțe similare, în scopul de a le distribui, sau care distribuie stupefiante sau substanțe similare se sancționează, în cazul unor stupefiante sau substanțe similare de mare risc, cu o pedeapsă privativă de libertate de la doi la opt ani și cu o amendă cuprinsă între [5 000 și 20 000 de leva bulgărești (BGN) (aproximativ 2 500-10 000 de euro)], iar în cazul unor stupefiante sau substanțe similare de risc, cu o pedeapsă privativă de libertate de la unu la șase ani și o amendă cuprinsă între [2 000 și 10 000 BGN (aproximativ 1 000-5 000 de euro)]. [...]

[...]

(3) Orice persoană care achiziționează sau deține în mod neautorizat stupefiante sau substanțe similare se sancționează după cum urmează:

1. în cazul unor stupefiante sau substanțe similare de mare risc - cu o pedeapsă privativă de libertate de la unu la șase ani și cu o amendă cuprinsă între [2 000 și 10 000 BGN (aproximativ 1 000-5 000 de euro)];
2. în cazul unor stupefiante sau substanțe similare de risc - cu o pedeapsă privativă de libertate de până la cinci ani și cu o amendă cuprinsă între [1 000 și 5 000 BGN (aproximativ 500-2 500 de euro)].

[...]”

2. Codul de procedură penală

14. Articolul 306 alineatul (1) punctul 1 din nakazatelno-protsesualen kodeks (Codul de procedură penală, DV nr. 86 din 28 octombrie 2005, denumit în continuare „NPK”) prevede:

„(1) Următoarele aspecte pot fi soluționate de instanță de asemenea prin ordonanță:

1. aplicarea unei pedepse globale în temeiul articolelor 25 și 27, precum și aplicarea articolului 53 din [NK].”

II. Situațiile de fapt aflate la originea litigiilor, procedurile principale și întrebările preliminare

15. Persoanele în cauză, singure sau în calitate de coautori, au fost declarate vinovate de săvârșirea, la 21 februarie 2019, în orașul Varna (Bulgaria), a unei infracțiuni prevăzute la articolul 354a din NK, și anume de deținere neautorizată, în scopul revânzării, a unor stupefiante de mare risc. Printr-o hotărâre penală pronunțată la 28 iunie 2019, DR a fost condamnat la o pedeapsă privativă de libertate de un an, precum și la plata unei amenzi de 2 500 BGN (aproximativ 1 250 de euro). La rândul său, TS a fost condamnat la o pedeapsă privativă de libertate de doi ani cu suspendare, fiind plasat sub supraveghere patru ani, precum și la plata unei amenzi de 5 000 BGN (aproximativ 2 500 de euro).

16. În timpul unei percheziții într-o locuință în care DR locuia împreună cu mama și cu bunicii săi și în mașina acestuia, efectuată de autoritățile competente în cadrul fazei de urmărire penală a procedurii, acestea din urmă au descoperit o sumă de bani în cuantum de 4 447,06 BGN (aproximativ 2 200 de euro).

17. În cadrul unei percheziții într-o locuință în care TS locuia împreună cu mama sa, efectuată de asemenea în cadrul fazei de urmărire penală a procedurii, autoritățile competente au descoperit o sumă de bani în cuantum de 9 324,25 BGN (aproximativ 4 800 de euro).

18. După condamnarea penală a persoanelor în cauză, parchetul a solicitat Okrazhen sad Varna (Tribunalul Regional din Varna, Bulgaria, denumit în continuare „instanța de prim grad de jurisdicție”) confiscarea sumelor de bani menționate în favoarea statului, în conformitate cu articolul 306 alineatul (1) punctul 1 din NPK. Instanța de prim grad de jurisdicție a examinat cererea parchetului în ședință publică, la care au participat procurorul, persoanele în cauză și cei doi avocați ai lor.

19. În această procedură judiciară, DR a declarat că suma de bani în discuție aparținea bunicii sale, care o dobândise în temeiul unui împrumut bancar. În plus, el a furnizat o probă scrisă care dovedea că, în luna decembrie 2018, aceasta a retras din contul său bancar suma de 7 000,06 BGN (aproximativ 3 500 de euro). Bunica lui DR nu a luat parte la procedura care s-a desfășurat în primă instanță în temeiul articolului 306 alineatul (1) punctul 1 din NPK, întrucât dreptul bulgar nu îi permitea să participe la aceasta în calitate de parte distinctă. Ea nu a fost audiată nici în calitate de martor.

20. În cadrul acestei proceduri judiciare, TS a declarat, la rândul său, că suma de bani în discuție aparținea mamei sale și surorii sale. În această privință, el a furnizat de asemenea o probă scrisă care dovedea că, în luna martie 2018, mama sa contractase la banca DSK EAD un credit de consum în cuantum de 17 000 BGN (aproximativ 8 500 de euro). În plus, el a prezentat copiile pașapoartelor mamei sale și surorii sale care atestau călătoria lor în Turcia pentru perioada 19-21 aprilie 2019. Mama lui TS nu a putut participa la procedura în fața instanței de prim grad de jurisdicție. Aceasta a fost însă audiată ca martor în ceea ce privește suma de bani găsită în locuința în care locuia împreună cu fiul său.

21. Instanța de prim grad de jurisdicție a respins cererea de autorizare a confiscării sumelor de bani în discuție, considerând că infracțiunea pentru care persoanele în cauză au fost condamnate, și anume deținerea de stupefiante în scopul revânzării, nu era de natură să genereze beneficii economice. În această privință, instanța menționată a apreciat că, deși existau probe, și anume depoziii de martori, că, în cauzele în discuție, persoanele în cauză vindeau stupefiante, condițiile

pentru confiscarea în favoarea statului prevăzute la articolul 53 alineatul (2) din NK nu erau îndeplinite, în măsura în care Ministerul Public nu formulase o astfel de acuzație, iar traficul menționat nu fusese confirmat prin condamnarea subsecventă.

22. Parchetul regional a contestat hotărârea pronunțată de instanța de prim grad de jurisdicție în fața instanței de trimitere, susținând că instanța menționată nu a aplicat articolul 53 alineatul (2) din NK în lumina Directivei 2014/42. Avocații părților în cauză nu împărtășesc părerea Ministerului Public și apreciază că pot fi confiscate numai bunurile materiale care sunt obținute direct din infracțiunea pentru care persoana în cauză a fost condamnată.

23. În acest context, Apelativen sad – Varna (Curtea de Apel din Varna) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare, redactate în mod identic în cauzele C-845/19 și C-863/19:

- „1) [Directiva 2014/42] și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene se aplică în ceea ce privește o infracțiune care constă în deținerea de stupefiante în vederea distribuirii lor și care a fost săvârșită de un cetățean bulgar pe teritoriul Republicii Bulgaria, iar eventualul produs economic a fost realizat de asemenea în Bulgaria și se găsește pe teritoriul acestei țări?
- 2) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este afirmativ, cum ar trebui interpretată noțiunea de «avantaj economic obținut, în mod [...] indirect, din săvârșirea unei infracțiuni» prevăzută la articolul 2 punctul 1 din [Directiva 2014/42] și poate constitui un astfel de produs o sumă de bani care a fost găsită și confiscată în locuința ocupată de persoana condamnată și de familia acesteia și în autoturismul condus de persoana condamnată?
- 3) Articolul 2 din [Directiva 2014/42] trebuie să fie interpretat în sensul că se opune unei reglementări precum articolul 53 alineatul (2) din [NK], care nu prevede confiscarea «avantaj[ului] economic obținut, în mod [...] indirect, din săvârșirea unei infracțiuni»?
- 4) Articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale trebuie să fie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum articolul 306 alineatul (1) punctul 1 din [NPK], care permite confiscarea în favoarea statului a unei sume de bani despre care se susține că aparține unei alte persoane decât autorul infracțiunii, fără ca această terță persoană să aibă posibilitatea de a participa la procedură în calitate de parte interesată și de a obține acces direct la instanțele de judecată?”

III. Procedura în fața Curții

24. Aceste întrebări au făcut obiectul unor observații scrise din partea parchetului, a guvernului bulgar, precum și a Comisiei Europene.

25. Aceleași părți, precum și guvernul austriac au fost ascultate în ședința care a avut loc la 13 ianuarie 2021.

IV. Analiză

A. Cu privire la prima întrebare

26. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere urmărește să afle în esență dacă Directiva 2014/42 și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) se aplică atunci când este vorba despre o infracțiune, precum cea de deținere de stupefiante în vederea distribuirii lor, chiar dacă toate elementele inerente săvârșirii acestei infracțiuni se limitează la interiorul unui singur stat membru.

27. Din această întrebare reiese în mod clar că instanța de trimitere apreciază că este indiscutabil faptul că existența unei situații transfrontaliere trebuie considerată ca fiind o *conditio sine qua non* pentru aplicarea Directivei 2014/42. Guvernul bulgar a contestat, atât în observațiile sale scrise, cât și în ședință, această premisă, considerând că aplicarea într-un stat membru a normelor prevăzute de această directivă este independentă de posibilitatea de a identifica o situație transfrontalieră în cadrul litigiului pendinte în fața unei instanțe din statul menționat.

28. Ținând seama de acestea, ne vom preciza mai întâi poziția, în sens negativ, cu privire la acest argument al guvernului bulgar și vom susține astfel că Directiva 2014/42 nu poate fi aplicată dacă infracțiunea nu are o dimensiune transfrontalieră (secțiunea 1). În continuare, vom explica modul în care trebuie să fie caracterizată această dimensiune (secțiunea 2) și vom aplica analiza noastră în speță (secțiunea 3). În sfârșit, vom propune Curții un răspuns la prima întrebare (secțiunea 4), precizând că aplicabilitatea cartei depinde de cea a Directivei 2014/42⁴.

1. Cu privire la necesitatea existenței unei situații transfrontaliere

29. În susținerea interpretării pe care o propune, guvernul bulgar face trimitere la Hotărârea Moro⁵, în care Curtea a statuat, în ceea ce privește Directiva 2012/13/UE privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale⁶, că aplicarea într-un stat membru a normelor prevăzute de aceasta nu este condiționată de existența unei situații transfrontaliere în cadrul unui litigiu survenit în acest stat membru. Raționamentul prin care Curtea a ajuns la această concluzie ar putea, potrivit guvernului bulgar, să fie transpus în prezentele cauze.

30. Trebuie rezumat acest raționament⁷. Mai întâi, Curtea a amintit că temeiul juridic al Directivei 2012/13 este articolul 82 alineatul (2) TFUE al cărui prim paragraf are următorul cuprins: „În măsura în care este necesar pentru a facilita recunoașterea reciprocă a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare, precum și cooperarea polițienească și judiciară în materie penală cu dimensiune transfrontalieră, Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin directive în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili norme minime. Aceste norme minime iau în considerare diferențele existente între tradițiile juridice și sistemele de drept ale statelor membre.” În continuare, Curtea a observat, cu privire la textul Directivei 2012/13, că articolele 1 și 2 din această directivă, care definesc obiectul și, respectiv, domeniul de aplicare al acesteia, nu restrâng aplicarea directivei menționate la situațiile care au o dimensiune transfrontalieră. În sfârșit, Curtea a considerat în esență, referitor la obiectivele Directivei

⁴ A se vedea în acest sens Hotărârea din 14 ianuarie 2021, Okrazhna prokuratura – Haskovo și Apelativna prokuratura – Plovdiv (C-393/19, EU:C:2021:8, punctul 31 și jurisprudența citată).

⁵ Hotărârea din 13 iunie 2019 (C-646/17, EU:C:2019:489).

⁶ Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 (JO 2012, L 142, p. 1).

⁷ Hotărârea din 13 iunie 2019, Moro (C-646/17, EU:C:2019:489, punctele 32-36).

2012/13, că din considerentele acesteia rezultă că adoptarea unor norme minime comune care încadrează dreptul la informare în procedurile penale urmărește să consolideze încrederea reciprocă a statelor membre în sistemele lor respective de justiție penală și contribuie astfel la recunoașterea reciprocă a deciziilor autorităților judiciare, chiar și în cazul în care aceste decizii privesc situații pur interne. Într-un astfel de cadru, atunci când cooperarea transfrontalieră se dovedește necesară, autoritățile polițienești și judiciare ale unui stat membru pot astfel să considere că deciziile judiciare ale celorlalte state membre sunt echivalente cu ale lor.

31. Suntem convinși că un astfel de raționament nu poate fi urmat atunci când problema privind caracterul necesar al unei dimensiuni transfrontaliere este ridicată în ceea ce privește aplicabilitatea Directivei 2014/42, întrucât nici interpretarea literală, nici interpretarea teleologică din Hotărârea Moro⁸ nu pot fi aplicate prin analogie acestei din urmă directive, pentru motivele expuse la punctele următoare.

32. În primul rând, în ceea ce privește textul Directivei 2014/42, este necesar să se arate că acesta, spre deosebire de cel al Directivei 2012/13, pare să restrângă infracțiunile vizate de această directivă la cele care au o dimensiune transfrontalieră, în măsura în care considerentul (1) al Directivei 2014/42 justifică necesitatea ca autoritățile competente să dispună de mijloacele de a depista, îngheța, gestiona și confisca produsele provenite din săvârșirea de infracțiuni prin faptul că „[c]âștigul financiar constituie principalul motiv care stă la baza criminalității organizate *transfrontaliere* [...]”⁹. Necesitatea unei dimensiuni transfrontaliere în vederea aplicării Directivei 2014/42 se reflectă, de altfel, în expunerea de motive a propunerii Comisiei aflate la originea acestei directive¹⁰ și în special la punctul 1.1, potrivit căruia „[p]rezența propunere de directivă vizează facilitarea misiunii autorităților statelor membre de a confisca și recupera profiturile realizate de infractori din activitățile grave de criminalitate organizată *transfrontalieră* [...] Grupările de criminalitate organizată sunt întreprinderi ilegale, create să genereze profit. Acestea se angajează într-o multitudine de activități infracționale *transfrontaliere* care generează profituri considerabile - trafic de droguri, trafic de ființe umane, trafic ilicit de arme, corupție”¹¹.

33. În al doilea rând, în ceea ce privește obiectivele Directivei 2014/42, considerăm că recunoașterea reciprocă a deciziilor judiciare nu ocupă, în cadrul acestei directive, același loc care îi este atribuit, potrivit Curții, în cadrul Directivei 2012/13.

34. În această privință, trebuie astfel să se observe că temeiul juridic al Directivei 2014/42 nu corespunde pe deplin celui reținut pentru Directiva 2012/13. Astfel, în ceea ce privește Directiva 2014/42, articolul 83 alineatul (1) TFUE, care constituie temeiul juridic al armonizării dreptului penal material, se adaugă la articolul 82 alineatul (2) TFUE. În plus, propunerea de directivă arată că articolul 83 alineatul (1) TFUE trebuie să fie considerat „principalul temei juridic” al acesteia.

⁸ Hotărârea din 13 iunie 2019 (C-646/17, EU:C:2019:489).

⁹ Sublinierea noastră.

¹⁰ Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind înghețarea și confiscarea produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni în Uniunea Europeană [COM(2012) 085 final] (denumită în continuare „propunerea de directivă”).

¹¹ Sublinierea noastră.

35. Or, din modul de redactare a articolului 83 alineatul (1) primul paragraf TFUE reiese fără echivoc că, spre deosebire de articolul 82 alineatul (2) TFUE, adoptarea unor dispoziții materiale armonizate nu este condiționată de caracterul lor necesar în vederea facilitării recunoașterii reciproce a deciziilor judiciare și a cooperării polițienești și judiciare transfrontaliere¹².

36. Dimpotrivă, articolul 83 alineatul (1) primul paragraf TFUE prevede în mod expres că o astfel de armonizare este condiționată exclusiv, dincolo de caracterul de o gravitate deosebită al domeniilor criminalității avute în vedere, de împrejurarea că acestea din urmă au o *dimensiune transfrontalieră*, ce rezultă din natura sau impactul infracțiunilor în cauză ori din nevoia specială de a le combate pornind de la o bază comună. Aceste domenii ale criminalității sunt, potrivit articolului 83 alineatul (1) al doilea paragraf TFUE, terorismul, traficul de persoane și exploatarea sexuală a femeilor și a copiilor, traficul ilicit de droguri, traficul ilicit de arme, spălarea banilor, corupția, contrafacerea mijloacelor de plată, criminalitatea informatică și criminalitatea organizată. Astfel cum rezultă din articolul 3 din Directiva 2014/42, aceasta din urmă se aplică numai infracțiunilor vizate de actele de drept derivat care armonizează dreptul penal material în domeniile sus-menționate sau, mai bine zis, în domeniile care au o dimensiune transfrontalieră.

37. Pe de altă parte, faptul că aplicabilitatea Directivei 2014/42 depinde de existența unei asemenea dimensiuni transfrontaliere este confirmat, în mod convingător, de un element de interpretare suplimentar. Observăm astfel că articolul 14 alineatul (1) din Directiva 2014/42 stabilește relația dintre această directivă și actul juridic pe care urmărește să îl înlocuiască, și anume Decizia-cadru 2005/212/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea¹³, după cum urmează: „[A]rticolul 1 primele patru linii și articolul 3 din [Decizia-cadru 2005/212] sunt înlocuite cu prezenta directivă”, ceea ce implică, *a contrario*, faptul că articolul 2 („Confiscare”) ¹⁴, articolul 4 („Căi de atac”) ¹⁵ și articolul 5 („Garanții”) ¹⁶ din această decizie-cadru rămân în vigoare. Or, punctul 2.3 din propunerea de directivă precizează că, ținând seama de limitarea domeniului de aplicare al directivei propuse la domeniile infracționale enumerate la articolul 83 alineatul (1) TFUE, articolele 2, 4 și 5 din Decizia-cadru 2005/212 au rămas în vigoare în scopul menținerii unui anumit grad de armonizare în ceea ce privește infracțiunile „care nu intră în domeniul de aplicare al prezentei directive” ¹⁷ și care sunt lipsite, ca urmare a acestui fapt, de orice dimensiune transfrontalieră.

¹² În doctrină, această armonizare este denumită în mod obișnuit „autonomă”. A se vedea în special Zapatero, L. A., și Muñoz de Morales Romero, M., „Droit pénal européen et traité de Lisbonne: le cas de l’harmonisation autonome (article 83.1 TFUE)”, în Giudicelli-Delage, G., și Lazerges, C. (ed.), *Le droit pénal de l’Union européenne au lendemain du traité de Lisbonne*, Société de législation comparée, Paris, 2012, p. 116, potrivit căruia „[d]enumirea de armonizare autonomă subliniază că, pentru prima dată, se poate vorbi despre competențe *stricto sensu* de natură indirectă în materie de drept penal material pe care instituțiile europene le exercită prin metoda comunitară și care, spre deosebire de competențele recunoscute anterior prin fostul pilon al treilea (articolul 29 TUE), nu sunt legate de cerința cooperării judiciare” (sublinierea noastră). A se vedea de asemenea Wieckzorek, I., *The Legitimacy of EU Criminal Law*, Hart Publishing, 2020, p. 118, care remarcă faptul că propunerea cuprinsă în raportul final al Working Group X on Freedom, Security and Justice – unul dintre grupurile de lucru care compun convenția responsabilă de redactarea Tratatului de la Lisabona („Convenția privind viitorul Europei”) – de a condiționa atribuirea competenței de armonizare a dreptului penal material de necesitatea de a face posibilă cooperarea judiciară nu a fost reținută de autorii tratatului.

¹³ JO 2005, L 68, p. 49, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 147.

¹⁴ Articolul 2 alineatul (1) din Decizia-cadru 2005/212 prevede: „Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a-i permite acestuia să confişte, în totalitate sau în parte, instrumentele și produsele care sunt rezultatul unei infracțiuni care se pedepsește cu o pedeapsă privativă de libertate cu o durată mai mare de un an sau bunurile de o valoare corespunzătoare acestor produse.”

¹⁵ Articolul 4 din Decizia-cadru 2005/212 prevede: „Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a asigura că părțile afectate de măsurile prevăzute la articolele 2 și 3 au la dispoziție căi de atac efective pentru apărarea drepturilor lor.”

¹⁶ Articolul 5 din Decizia-cadru 2005/212 are următorul cuprins: „Prezenta decizie-cadru nu are ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor fundamentale, inclusiv în ce privește prezumția de nevinovăție, astfel cum sunt consacrate la articolul 6 [TUE].”

¹⁷ Propunerea de directivă, p. 5.

2. Cu privire la caracterizarea existenței unei „dimensiuni transfrontaliere”

38. Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la existența unei dimensiuni transfrontaliere în speță, arătând că niciun element inerent săvârșirii actului infracțional în discuție nu se situează în afara teritoriului bulgar.

39. Arătăm deja că aceste îndoieli rezultă, în opinia noastră, dintr-o neînțelegere cu privire la modul în care se stabilește existența unei situații transfrontaliere care declanșează aplicarea legislației Uniunii întemeiate, în principal sau exclusiv, pe articolul 83 TFUE.

40. După cum s-a amintit mai sus, textul acestei dispoziții din tratat face astfel referire la o „dimensiune transfrontalieră”, iar nu la un „element transfrontalier”. O asemenea formulare nu este, în opinia noastră, întâmplătoare. Dimpotrivă, ea arată că îndeplinirea acestei condiții nu depinde de o apreciere a împrejurărilor de fapt ale cazului concret, ci de simplul fapt că infracțiunea avută în vedere se încadrează în unul dintre domeniile criminalității susceptibile să facă obiectul unei armonizări substanțiale în sensul articolului 83 alineatul (1) al doilea paragraf TFUE și că intră în domeniul de aplicare al actului juridic de drept derivat adoptat în temeiul articolului 83 alineatul (1) TFUE și care reglementează un asemenea domeniu¹⁸. În acest caz, se consideră că infracțiunea avută în vedere îndeplinește *ipso facto* condiția privind dimensiunea transfrontalieră, precum și pe cea privind gravitatea deosebită. Rezultă că aspectul dacă unul dintre elementele inerente săvârșirii infracțiunii în discuție, precum cetățenia autorului infracțiunii, locul în care aceasta a fost săvârșită sau localizarea produselor infracțiunii, are un caracter transfrontalier este lipsit de orice relevanță.

3. Cu privire la existența unei dimensiuni transfrontaliere în speță

41. În ceea ce privește prezenta cauză, trebuie amintit că articolul 3 din Directiva 2014/42 enumeră exhaustiv infracțiunile cărora li se aplică dispozițiile acestei directive, și anume cele vizate de actele de drept derivat care figurează la literele (a)-(k) ale acestui articol. În temeiul articolului 3 litera (g) din aceasta, directiva menționată se aplică infracțiunilor vizate de Decizia-cadru 2004/757.

42. Or, articolul 2 alineatul (1) litera (c) din această decizie-cadru include printre aceste infracțiuni „deținerea sau achiziția de droguri” în vederea desfășurării uneia dintre activitățile menționate la articolul 2 alineatul (1) litera (a), și anume, printre altele, distribuirea și vânzarea de droguri.

43. Prin urmare, apreciem că este evident că infracțiunea pentru care persoanele în cauză au fost condamnate prin hotărâre definitivă în cauzele principale, care constă în deținerea, în scopul revânzării, a unor produse stupefiante de mare risc, astfel cum este prevăzută la articolul 354a alineatul (1) din NK, intră în domeniul de aplicare al Directivei 2014/42.

44. Argumentul contrar expus de guvernul austriac în cadrul intervenției sale în ședință nu este susceptibil, în opinia noastră, să repună în discuție o asemenea concluzie. Vom încerca să îl parafrăzăm. Potrivit acestui guvern, alegerea articolului 83 alineatul (1) TFUE ca temei juridic principal al Directivei 2014/42 implică faptul că articolul 3 din această directivă, care definește domeniul de aplicare al acesteia, trebuie să primească o interpretare restrictivă, astfel încât

¹⁸ A se vedea în acest sens Mitsilegas, V., *EU Criminal Law after Lisbon: Rights, Trust and the Transformation of Justice in Europe*, Hart Publishing, Londra, 2016, p. 59.

directiva menționată nu se aplică tuturor infracțiunilor vizate de actele juridice de drept derivat enumerate în acest articol, ci numai infracțiunilor care îndeplinesc condițiile privind gravitatea deosebită și dimensiunea transfrontalieră prevăzute la articolul 83 alineatul (1) TFUE. Ar rezulta, potrivit guvernului austriac, că infracțiunea în discuție în litigiul principal nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 2014/42.

45. Or, considerăm că niciun element nu pledează pentru o asemenea interpretare restrictivă a articolului 3 din Directiva 2014/42. Astfel, în acest articol, enumerarea actelor juridice de drept derivat adoptate în domeniile prevăzute la articolul 83 alineatul (1) al doilea paragraf TFUE este precedată de fraza „[p]rezența directivă se aplică infracțiunilor vizate de”, care nu poate fi înțeleasă decât ca referindu-se la *toate* infracțiunile vizate de fiecare dintre aceste acte. Cu alte cuvinte, această dispoziție nu precizează nicidecum că, *dintre aceste infracțiuni*, numai infracțiunile care au un caracter de o gravitate deosebită, precum și o dimensiune transfrontalieră intră în domeniul de aplicare al Directivei 2014/42. În plus, astfel cum s-a explicat deja mai sus, toate infracțiunile vizate de actele menționate întrunesc *ipso facto* condițiile privind gravitatea deosebită și dimensiunea transfrontalieră.

4. Concluzie cu privire la prima întrebare

46. Având în vedere cele ce precedă, propunem Curții să răspundă la prima întrebare preliminară în sensul că Directiva 2014/42 și cartea se aplică atunci când este vorba despre o infracțiune care se încadrează în unul dintre domeniile criminalității enumerate la articolul 83 alineatul (1) al doilea paragraf TFUE, precum cea de deținere de stupefiante în vederea distribuirii lor, chiar dacă toate elementele inerente săvârșirii acestei infracțiuni se limitează la interiorul unui singur stat membru.

B. Cu privire la a doua și la a treia întrebare

1. Cu privire la reformularea întrebărilor

47. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere ridică în esență problema interpretării noțiunii de „avantaj economic obținut, în mod [...] indirect, din săvârșirea unei infracțiuni”, prevăzută la articolul 2 punctul 1 din Directiva 2014/42. Mai precis, aceasta urmărește să afle dacă bunurile confiscate la domiciliul persoanelor în cauză și al familiilor lor, precum și în mașina utilizată de DR constituie un astfel de avantaj economic.

48. Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța solicită Curții să precizeze dacă articolul 2 din Directiva 2014/42 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea de la articolul 53 alineatul (2) din NK, care nu prevede confiscarea unui avantaj economic obținut în mod indirect din săvârșirea unei infracțiuni.

49. Mai întâi, este necesar să se arate că articolul 2 punctul 1 din Directiva 2014/42 reține un sens larg¹⁹ al noțiunii de „produs”, definindu-l ca fiind „orice avantaj economic obținut, în mod direct sau indirect, din săvârșirea unei infracțiuni; acesta poate consta în orice tip de bun și include orice reinvestire sau transformare ulterioară a produselor directe, precum și orice beneficii de valoare”.

¹⁹ În propunerea de directivă, Comisia arăta la punctul 2.6 că „[d]efiniția «produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni» a fost extinsă în raport cu definiția prevăzută în [Decizia-cadru 2005/212], pentru a include posibilitatea confiscării tuturor beneficiilor cuantificabile care rezultă din comiterea de infracțiuni, inclusiv veniturile indirecte”.

Or, constatăm că, referindu-se în mod expres la avantajele economice directe sau indirecte, legiuitorul Uniunii nu a intenționat să creeze două concepte independente unul de celălalt. Astfel, din lectura considerentului (11) al Directivei 2014/42 reiese că noțiunea de „produs” include nu numai bunurile care rezultă în mod direct din infracțiune, ci și toate transformările acestor bunuri²⁰. În consecință, considerăm că articolul 2 punctul 1 din Directiva 2014/42 a fost transpus corect în dreptul bulgar întrucât, pe de o parte, articolul 53 alineatul (2) din NK prevede confiscarea „produsul[ui] direct sau produsul[ui] indirect, care a fost obținut în urma unei infracțiuni”, și, pe de altă parte, articolul 53 alineatul (3) din același cod precizează că „produs indirect înseamnă orice avantaj economic, care a rezultat din înstrăinarea produsului direct, precum și orice bun obținut în urma transformării ulterioare integrale sau parțiale a produsului direct”.

50. Un astfel de sens larg al noțiunii de „produs” nu acoperă însă bunurile care nu rezultă din infracțiunea pentru care o persoană a fost condamnată. Astfel, din definiția care figurează la articolul 2 punctul 1 din Directiva 2014/42 reiese că avantajul economic, fie direct, fie indirect, trebuie să rezulte dintr-o infracțiune. În ceea ce privește aspectul dacă sumele de bani confiscate în procedura principală constituie un „bun”²¹ care poate fi confiscat, observăm că din decizia de trimitere reiese că, pe de o parte, persoanele în cauză au fost condamnate pentru infracțiunea de deținere, în scopul revânzării, a unor produse stupefiante, care nu este, în sine, de natură să genereze un avantaj economic. Pe de altă parte, existau probe în sensul că aceste persoane vindeau produse stupefiante, dar că nu au fost nici urmărite, nici condamnate pentru această din urmă infracțiune²². Rezultă că, pentru a statua cu privire la temeinicia cererii de confiscare, instanța de trimitere va trebui să stabilească dacă avantajul economic poate rezulta dintr-o infracțiune, precum vânzarea de produse stupefiante, pentru care persoana nu a fost condamnată.

51. În aceste condiții, apreciem că este necesar, în scopul de a oferi instanței de trimitere un răspuns util pentru soluționarea litigiului, să se efectueze o reformulare a întrebărilor pe care aceasta le-a adresat Curții²³.

52. Prin urmare, propunem Curții să reformuleze a doua și a treia întrebare după cum urmează:

„Directiva 2014/42 trebuie interpretată în sensul că confiscarea presupune în mod necesar ca avantajul economic să rezulte din infracțiunea pentru care o persoană a fost condamnată sau că această confiscare poate viza un avantaj economic rezultat dintr-o altă infracțiune pentru care persoana nu a fost condamnată?”

²⁰ Potrivit acestui considerent, „produsele pot include orice tip de bunuri, inclusiv cele transformate sau convertite, integral sau parțial, în alte bunuri sau cele combinate cu un bun dobândit din surse legitime, până la valoarea estimată a produselor combinate. Produsele pot include și venitul sau alte beneficii derivate din produsele infracțiunii sau din bunurile în care au fost transformate, convertite sau cu care au fost combinate respectivele produse”.

²¹ Potrivit articolului 2 punctul 2 din Directiva 2014/42, „bunuri” înseamnă „bunuri de orice fel, corporale sau necorporale, mobile sau imobile, precum și actele sau instrumentele juridice care dovedesc un titlu sau un drept asupra acestor bunuri”.

²² A se vedea punctele 21 și 22 din prezentele concluzii, precum și punctele 6, 7, 8 și 16 din decizia de trimitere.

²³ A se vedea în acest sens Hotărârea din 14 mai 2020, T-Systems Magyarorszá (C-263/19, EU:C:2020:373, punctul 45 și jurisprudența citată).

2. Cu privire la întrebările reformulate

53. În conformitate cu logica urmată pentru a reformula întrebarea, este necesar să se analizeze diferitele tipuri de confiscare ce trebuie prevăzute de statele membre în temeiul Directivei 2014/42 și să se verifice, în cadrul examinării acestor dispoziții, dacă împrejurările cauzei se încadrează în una dintre aceste ipoteze.

54. Articolele 4, 5 și 6 din această directivă impun statelor membre să prevadă confiscarea produselor infracționale în trei serii de ipoteze. Prima, vizată la articolul 4 din directiva menționată, corespunde confiscării „ordinare”²⁴, în timp ce a doua și a treia, avute în vedere la articolele 5 și 6 din Directiva 2014/42, acoperă confiscarea extinsă a unor bunuri suplimentare și, respectiv, confiscarea bunurilor transferate de o persoană suspectată sau învinuită către terți.

55. De la bun început, considerăm că situația de fapt din speță nu ține de confiscarea aplicată terților reglementată la articolul 6 din Directiva 2014/42, întrucât punerea în aplicare a măsurii prevăzute de această dispoziție implică atât un transfer de bunuri în beneficiul unui terț, cât și cunoașterea de către acesta a faptului că eventualul transfer avea drept scop evitarea confiscării acestor bunuri. Or, în decizia de trimitere, instanța de trimitere nu constată nici prima, nici a doua dintre aceste împrejurări.

56. Articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/42 impune statelor membre să permită, cu condiția să existe o condamnare definitivă pentru o infracțiune, confiscarea instrumentelor și a produselor sau a bunurilor a căror valoare corespunde unor astfel de instrumente sau produse. Domeniul de aplicare al acestei dispoziții poate fi înțeles mai bine în raport cu cazul de confiscare prevăzut la articolul 5 din directiva menționată. În această privință, distincția dintre cazurile vizate la articolul 4 din Directiva 2014/42 și cel reglementat la articolul 5 din aceeași directivă este exprimată, în opinia noastră, în termenii considerentului (19) al acesteia, potrivit căruia „ar putea exista situații în care să fie oportun ca o condamnare penală să fie urmată de confiscarea nu numai a bunurilor *care au legătură cu o infracțiune specifică*, ci și a altor bunuri considerate de instanță drept produse provenite din săvârșirea altor infracțiuni”²⁵ și „[a]ceastă abordare corespunde noțiunii de confiscare extinsă”. Considerăm că din această dispoziție rezultă că confiscarea extinsă prevăzută la articolul 5 din Directiva 2014/42 vizează tocmai situațiile în care articolul 4 din aceasta nu poate fi aplicat din cauza lipsei unei legături între produs și infracțiunea reținută de instanță.

57. Astfel, ținând seama de arhitectura textelor și de economia acestora, apreciem că, pentru aplicarea articolului 4 din Directiva 2014/42, este necesar ca produsul sau bunul a cărui confiscare este avută în vedere să fi fost generat de infracțiunea pentru care persoana a fost condamnată. Dacă se adoptă această interpretare, trebuie să se considere că articolul 4 din Directiva 2014/42 nu poate fi aplicat în speță întrucât, potrivit motivelor deciziei de trimitere, sumele de bani a căror confiscare este solicitată nu au putut fi generate de infracțiunea de deținere de stupefiante în scopul revânzării.

²⁴ Pentru denumirea „confiscare ordinară”, a se vedea Commission Staff Working Paper – Accompanying document to the Proposal for a Directive of the European Parliament and the Council on the freezing and confiscation of proceeds of crime in the European Union – Impact assessment [SWD(2012) 31 final, punctul 3.2].

²⁵ Sublinierea noastră.

58. La rândul său, articolul 5 din Directiva 2014/42 prevede un mecanism de confiscare extinsă²⁶, impunând statelor membre, la alineatul (1), să ia măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a bunurilor unei persoane condamnate ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni care este susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice, atunci când, pe baza circumstanțelor cauzei, instanța consideră că bunurile în cauză au fost obținute din activități infracționale. Pe de altă parte, în sensul acestei dispoziții, noțiunea de „infracțiune” include cel puțin infracțiunile enumerate la alineatul (2) al dispoziției menționate. Rezultă că, pentru a verifica dacă situația din speță intră sub incidența dispozițiilor articolului 5 din Directiva 2014/42, este necesar să se examineze succesiv dacă sunt îndeplinite condițiile stabilite la fiecare dintre aceste alineate.

59. În primul rând, trebuie să se stabilească dacă, în speță, infracțiunea pentru care persoana în cauză a fost condamnată intră în domeniul de aplicare al articolului 5 alineatul (2) litera (e) din Directiva 2014/42. Astfel, acesta din urmă se referă la „o infracțiune pasibilă de o pedeapsă maximă privativă de libertate de cel puțin patru ani, în conformitate cu instrumentul relevant prevăzut la articolul 3”. Or, deși nu există nicio îndoială că deținerea de stupefianți în scopul revânzării este o infracțiune sancționată în conformitate cu articolul 2 alineatul (1) litera (c) din Decizia-cadru 2004/757, la care face trimitere articolul 3 litera (g) din Directiva 2014/42, trebuie să se verifice dacă această infracțiune, astfel cum a fost calificată în speță, este pasibilă de o pedeapsă maximă privativă de libertate de cel puțin patru ani. Astfel, potrivit articolului 4 alineatele (1) și (2) din Decizia-cadru 2004/757, sancțiunea penală privativă de libertate prevăzută pentru infracțiunea menționată la articolul 2 alineatul (1) litera (c) din aceasta are o durată maximă de cel puțin unu până la trei ani, sancțiune majorată până la cel puțin cinci până la zece ani în situațiile următoare: (i) infracțiunea implică cantități mari de droguri sau (ii) implică drogurile cele mai dăunătoare pentru sănătate sau a produs vătămarea gravă a sănătății mai multor persoane. Se poate presupune că acest criteriu este îndeplinit din moment ce infracțiunea pentru care persoanele în cauză au fost condamnate include deținerea de *produse stupefianțe de mare risc*, o astfel de calificare părând să corespundă noțiunii „drogurile cele mai dăunătoare pentru sănătate” citate anterior.

60. În al doilea rând, este necesar să se stabilească dacă este îndeplinită în speță condiția potrivit căreia infracțiunea trebuie să fie „susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice”²⁷. În acest scop, considerăm că este esențial, pentru a oferi un răspuns util instanței de trimitere, să se precizeze elementele care trebuie să fie luate în considerare în cadrul unei asemenea aprecieri. Or, utilizarea termenului „susceptibilă”²⁸ implică, în opinia noastră, analizarea naturii obiective a infracțiunii, astfel cum rezultă din calificarea penală a acesteia în dreptul național. Cu toate acestea, s-ar putea ridica problema existenței unor criterii suplimentare, din moment ce considerentul (20) al Directivei 2014/42 enunță că, „[a]tunci când stabilesc dacă o infracțiune este susceptibilă să genereze beneficii economice, statele membre pot lua în considerare modul de operare, de exemplu dacă una dintre condițiile infracțiunii este să fi fost săvârșită în condiții de criminalitate organizată sau cu intenția de a genera profituri

²⁶ Astfel cum amintește considerentul (19) al Directivei 2014/42, Decizia-cadru 2005/212 prevedea, la articolul 3, că statele membre puteau alege între trei seturi de cerințe minime pentru aplicarea confiscării extinse, astfel încât, în procesul de transpunere a acestui text, statele membre au ales soluții divergente.

²⁷ Considerăm că această verificare este cu atât mai necesară cu cât articolul 5 alineatul (2) din Directiva 2014/42 vizează o varietate foarte mare de infracțiuni care, ca urmare a naturii sau calificării lor, nu implică în mod necesar că acestea ar fi susceptibile să genereze beneficii economice.

²⁸ Arătăm de asemenea că legătura dintre infracțiune și beneficiile economice este caracterizată în același mod în versiunile în limbile spaniolă („que directa o indirectamente pueda dar lugar a una ventaja económica”), estoniană („mis võimaldavad otseselt või kaudselt majanduslikku kasu tuua võivas kuriteos”), engleză („liable to give rise, directly or indirectly, to economic benefit”), italiană („suscettibile di produrre, direttamente o indirettamente, un vantaggio economico”) și portugheză („que possa ocasionar direta ou indiretamente um benefício económico”) ale Directivei 2014/42.

periodice din infracțiuni”. Având în vedere această redactare, marcată de utilizarea verbului „a putea”, apreciem că acest text nu impune statelor membre să ia în considerare modul de operare atunci când stabilesc dacă o infracțiune este susceptibilă să genereze beneficii economice. De altfel, această interpretare este confirmată în a doua teză a aceluiași considerent, care enunță că luarea în considerare a modului de operare „în general [...] nu ar trebui să aducă atingere posibilității de a recurge la procedura privind confiscarea extinsă”. Deducem că verificarea îndeplinirii acestei condiții nu este în mod necesar subordonată examinării modului de operare a infracțiunii, autoritățile naționale putând desprinde numai din calificarea definită de dreptul intern că infracțiunea este susceptibilă să genereze beneficii economice.

61. În susținerea acestei concluzii, adăugăm că, deși articolul 3 alineatul (1) litera (a) din Decizia-cadru 2005/212 făcea referire la o infracțiune „comisă în cadrul unei organizații criminale”, o astfel de condiție nu mai este reluată decât la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2014/42, de unde rezultă că această condiție nu este impusă în mod sistematic pentru celelalte infracțiuni enumerate de directiva menționată.

62. Dacă se aplică acest raționament în prezenta cauză, apreciem, asemenea instanței de trimitere, că nu este nicidecum indiscutabil că încadrarea penală de deținere de produse stupefiante în scopul revânzării este susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice. În aceste condiții, pentru a se pronunța cu privire la acest aspect, instanța națională va putea, dacă această posibilitate îi este conferită de dreptul său intern, să ia în considerare modul de operare a infracțiunii, în special împrejurarea că aceasta a fost săvârșită în condiții de criminalitate organizată sau cu intenția de a genera profituri periodice din infracțiuni.

63. În sfârșit, presupunând că, urmând aceste două etape, infracțiunea intră în domeniul confiscării extinse, instanța națională va trebui, în conformitate cu articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2014/42, să stabilească, pe baza elementelor de fapt și a probelor care îi sunt prezentate, dacă bunurile a căror confiscare este solicitată au fost obținute din activități infracționale. Convingerea instanței trebuie să se întemeieze pe împrejurările concrete ale cauzei, printre care, potrivit exemplului dat de dispoziția menționată, disproporția dintre valoarea bunurilor în discuție și venitul legal al persoanei condamnate²⁹.

64. În lumina considerațiilor care precedă, propunem Curții să răspundă la a doua și la a treia întrebare preliminară, astfel cum au fost reformulate, că Directiva 2014/42 trebuie interpretată în sensul că confiscarea nu presupune în mod necesar ca beneficiile economice să rezulte din infracțiunea pentru care o persoană a fost condamnată, ci poate viza bunurile despre care instanța consideră, pe baza împrejurărilor cauzei, că au fost obținute din alte activități infracționale, cu condiția ca infracțiunea pentru care persoana a fost declarată vinovată să figureze printre cele enumerate la articolul 5 alineatul (2) din directiva menționată și să fie susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice.

²⁹ Cu privire la acest aspect, arătăm de asemenea că, potrivit termenilor articolului 5 alineatul (1) din Directiva 2014/42, instanța trebuie să „considere” că bunurile în cauză au o proveniență infracțională în timp ce, pentru fiecare dintre ipotezele de confiscare avute în vedere la articolul 3 alineatul (2) din Decizia-cadru 2005/212, instanța trebuia să fie „convinsă pe deplin”. Considerăm totuși că această expresie trebuie citită în lumina garanțiilor oferite la articolul 8 alineatul (8) din Directiva 2014/42, potrivit căruia, „[i]n cadrul procedurilor menționate la articolul 5, persoana afectată beneficiază de posibilitatea efectivă de a contesta circumstanțele cauzei, inclusiv elementele concrete de fapt și probele disponibile pe baza cărora bunurile respective sunt considerate bunuri derivate din activități infracționale” (sublinierea noastră). A se vedea cu privire la acest aspect Boucht, J., „Extended Criminal Confiscation”, *The Limits of Asset Confiscation: On the Legitimacy of Extended Appropriation of Criminal Proceeds*, Hart Publishing, Londra, 2017, p. 39.

C. Cu privire la a patra întrebare

65. Prin intermediul celei de a patra întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 47 din cartă trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale, precum cea din speță, care permite confiscarea în favoarea statului a unui bun despre care se susține că aparține unei alte persoane decât autorul infracțiunii, chiar dacă acest terț nu are posibilitatea de a se constitui parte la procedura de confiscare.

66. Cu titlu introductiv, trebuie să se observe că, astfel cum reiese din dosar, articolul 306 alineatul (1) punctul 1 din NPK reglementează procedura prin care instanța competentă se pronunță, în urma unei hotărâri de condamnare, asupra legalității unei confiscări în temeiul articolului 53 alineatul (2) litera b) din NK. Întrucât terțul care se consideră proprietarul bunului confiscat nu poate participa în calitate de parte la această procedură, instanța de trimitere pare să aprecieze că reglementarea în discuție nu este conformă cu dreptul la o cale de atac efectivă, astfel cum este consacrat la articolul 47 din cartă.

67. În ceea ce privește această dispoziție din cartă, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, drepturile fundamentale garantate de ordinea juridică a Uniunii și, prin urmare, în esență drepturile consacrate de cartă au vocația de a fi aplicate în toate situațiile reglementate de dreptul Uniunii, iar nu în afara unor asemenea situații³⁰.

68. În speță, din decizia de trimitere reiese că articolul 53 alineatul (2) litera b) din NK a fost introdus prin zakon na izmenenie i dopalnenie na nakazatelnia kodeks [Legea de modificare și de completare a Codului penal (DV nr. 7 din 22 ianuarie 2019)] și că această lege viza punerea în aplicare, în dreptul bulgar, a Directivei 2014/42, în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă. Legiuitorul bulgar era astfel obligat să respecte drepturile fundamentale consacrate la articolul 47 din aceasta și printre altele drepturile justițiabililor de a beneficia de o protecție jurisdicțională efectivă a drepturilor care le sunt conferite de dreptul Uniunii³¹.

69. Articolul 47 primul paragraf din cartă prevede că orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac efectivă în fața unei instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite de acest articol. Pentru a asigura respectarea acestui drept fundamental în cadrul Uniunii, articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE impune statelor membre obligația de a stabili căile de atac necesare pentru a asigura o protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii³².

70. Pe de altă parte, trebuie să se arate că dreptul la o cale de atac efectivă este reafirmat de însăși Directiva 2014/42³³. Astfel, articolul 8 din aceasta prevede la alineatul (1) că statele membre trebuie să adopte măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele afectate de măsurile prevăzute în această directivă au dreptul la o cale de atac efectivă și la un proces echitabil, în vederea exercitării drepturilor acestora. Având în vedere caracterul general al modului său de

³⁰ A se vedea Hotărârea din 14 ianuarie 2021, Okrazhna prokuratura – Haskovo și Apelativna prokuratura – Plovdiv (C-393/19, EU:C:2021:8, punctul 31 și jurisprudența citată).

³¹ A se vedea Hotărârea din 17 aprilie 2018, Egenberger (C-414/16, EU:C:2018:257, punctul 49 și jurisprudența citată).

³² Hotărârea din 8 mai 2019, Leitner (C-396/17, EU:C:2019:375, punctele 59 și 60).

³³ În această privință, trebuie amintit că terților trebuie să li se dea posibilitatea de a invoca drepturi de proprietate asupra bunurilor în toate cazurile de confiscare prevăzute de Directiva 2014/42, din moment ce articolul 8 alineatul (9) din această directivă prevede că „terții au dreptul de a pretinde un titlu de proprietate sau alte drepturi reale, inclusiv în cazurile menționate la articolul 6” (sublinierea noastră).

redactare, nu există nicio îndoială că această dispoziție se aplică și terților³⁴. Astfel, conformitatea cu dreptul la o cale de atac efectivă a reglementării naționale în cauză trebuie examinată în raport cu articolul 8 alineatul (1) din Directiva 2014/42, citit în lumina articolului 47 din cartă, care sunt, așadar, dispozițiile a căror interpretare ar trebui să fie vizată de prezenta întrebare preliminară.

71. Or, este evident că o reglementare națională care nu oferă terților nicio posibilitate de a-și valorifica dreptul de proprietate în fața unei instanțe naționale ar implica o încălcare a dreptului la o cale de atac efectivă. Cu toate acestea, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, nu este posibil să se ajungă la o astfel de concluzie decât în urma unei aprecieri *globale* a ordinii juridice naționale³⁵. Dreptul Uniunii determină crearea unei noi căi de atac numai în cazul în care această apreciere conduce la un răspuns negativ³⁶.

72. În această privință, guvernul bulgar a subliniat, în observațiile sale scrise, că dreptul național oferă oricărui terț care susține că dreptul său de proprietate a fost încălcat în cadrul procedurii de confiscare prevăzute la articolul 306 alineatul (1) punctul 1 din NPK posibilitatea de a-și valorifica pretenția în fața unei instanțe civile. Mai precis, acest terț se poate prevala de o cale de atac clasică a dreptului bunurilor din sistemele de *civil law*, și anume *acțiunea în revendicare*, reglementată la articolul 108 din zakon za sobstvenostta (Legea privind proprietatea). Această cale de atac permite, potrivit guvernului bulgar, inițierea unei acțiuni în executare, imprescriptibilă, care permite proprietarului unui bun să îl revindică de la orice persoană care îl posedă sau îl deține în mod nejustificat.

73. Astfel, Curtea va trebui să stabilească, în hotărârea care urmează să fie pronunțată, dacă existența acestei căi de atac în dreptul național este de natură să îndeplinească cerințele dreptului la o cale de atac *efectivă*, în sensul articolului 8 din Directiva 2014/42, citit în lumina articolului 47 din cartă, sau dacă aceste din urmă dispoziții impun ca reglementarea națională în cauză să permită terților să se constituie părți la însuși procedura de confiscare.

74. Cu titlu introductiv, trebuie să se respingă argumentul prezentat de Comisie în ședință potrivit căruia a doua interpretare evocată la punctul precedent s-ar impune pentru motivul că articolul 8 din Directiva 2014/42 ar impune statelor membre obligația de a prevedea o cale de atac *rezervată* terților care afirmă că au drepturi de proprietate asupra bunului confiscat. Astfel, considerăm că acest argument presupune că articolul 8 menționat ar acorda acestor terți dreptul de a formula o cale de atac directă împotriva hotărârii de confiscare. Or, din articolul 8 alineatul (6) din această directivă rezultă că o asemenea posibilitate nu este prevăzută decât în beneficiul oricărei persoane „împotriva căreia este dispusă confiscarea”³⁷, în timp ce, potrivit

³⁴ Interpretarea articolului 4 din Decizia-cadru 2005/112 furnizată de Curte în Hotărârea din 14 ianuarie 2021, Okrazhna prokuratura – Haskovo și Apelativna prokuratura – Plovdiv (C-393/19, EU:C:2021:8, punctul 61), este aplicabilă prin analogie, în opinia noastră, ca urmare a conținutului în esență identic al acestor două dispoziții.

³⁵ A se vedea Hotărârea din 14 mai 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU și C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, punctul 143 și jurisprudența citată).

³⁶ Hotărârea din 3 octombrie 2013, Inuit Tapiriit Kanatami și alții/Parlamentul și Consiliul (C-583/11 P, EU:C:2013:625, punctul 103).

³⁷ Articolul 8 alineatul (6) a doua teză din Directiva 2014/42 prevede: „Statele membre prevăd posibilitatea efectivă pentru persoana împotriva căreia este dispusă confiscarea de a ataca hotărârea de confiscare în fața unei instanțe.”

considerentului (33)³⁸ și articolului 8 alineatul (7)³⁹ din Directiva 2014/42, terții menționați, atunci când nu este dispusă o confiscare împotriva lor, dispun numai de dreptul de a fi audiați și de dreptul de a fi asistați de un avocat pe întreaga durată a procedurii de confiscare⁴⁰.

75. Acestea fiind spuse, vom trece la examinarea problemei dacă acțiunea în revendicare prevăzută de dreptul bulgar poate fi calificată drept o cale de atac efectivă în sensul articolului 47 din cartă. În opinia noastră, această examinare trebuie să cuprindă două etape: în primul rând, trebuie să se aprecieze dacă această cale de atac este susceptibilă să remedieze în mod direct situația contestată; în al doilea rând, trebuie să se asigure faptul că modalitățile procedurale ale acesteia nu fac *excesiv de dificilă* exercitarea drepturilor de proprietate ale terților.

76. Prima etapă se deduce, în opinia noastră, din hotărârea pronunțată de Curte în cauza Okrazhna prokuratura – Haskovo și Apelativna prokuratura – Plovdiv⁴¹. În acea cauză, Curtea era chemată să se pronunțe cu privire la o problemă referitoare la confiscarea, ca urmare a condamnării unui individ pentru o infracțiune de contrabandă, a unui bun care aparținea unui terț de bună-credință. Curtea a considerat în acea hotărâre că o reglementare bulgară care impunea confiscarea oricărui bun utilizat pentru săvârșirea unei infracțiuni și care aparținea unui terț de bună-credință nu respecta cerințele dreptului la o cale de atac efectivă. Întrucât singura cale de atac deschisă terțului proprietar al bunului confiscat era o acțiune în despăgubire împotriva persoanei condamnate, reglementarea menționată nu oferea acestui terț posibilitatea de a contesta legalitatea hotărârii de confiscare *pentru a-și recupera bunul*⁴².

77. În speță, nu există nicio îndoială, în opinia noastră, că acțiunea în revendicare prevăzută de dreptul bulgar constituie o cale de atac susceptibilă să remedieze în mod direct situația incriminată, din moment ce, dacă această acțiune este exercitată cu succes, procedura astfel declanșată conduce la o hotărâre cu efect executoriu și permite astfel terțului în cauză să recupereze bunul care a făcut obiectul unei confiscări în temeiul articolului 306 din NPK⁴³. Chiar dacă statul ar proceda la vânzarea bunului în urma unei astfel de confiscări, apreciem, contrar poziției exprimate de Comisie în ședință, că răspunsul nu poate fi diferit, în măsura în care acțiunea în revendicare poate, în opinia noastră, să fie exercitată nu numai împotriva statului, ci și împotriva dobânditorului bunului. În același mod, nu suntem de acord cu Comisia nici atunci când susține în esență că, dacă nu poate fi exercitată înainte ca hotărârea de confiscare să devină

³⁸ Potrivit considerentului (33) al Directivei 2014/42, „[p]rin urmare, este necesar să se prevadă garanții și căi de atac specifice pentru a garanta respectarea drepturilor fundamentale ale acestora în punerea în aplicare a prezentei directive. Aceasta include dreptul de a fi audiat pentru terții care pretind că sunt proprietarii bunurilor în cauză sau care pretind că ar avea alte drepturi patrimoniale («drepturi reale», *ius in re*), precum dreptul de uzufruct”.

³⁹ Articolul 8 alineatul (7) prima teză din Directiva 2014/42 prevede: „Fără a se aduce atingere Directivelor [2012/13] și 2013/48/UE [a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate (JO 2013, L 294, p. 1)], persoanele ale căror bunuri sunt afectate de hotărârea de confiscare au dreptul de a fi asistate de un avocat, pe întreaga durată a procedurii de confiscare legate de determinarea produselor și a instrumentelor, pentru a-și putea exercita drepturile.”

⁴⁰ Menționăm, în această privință, că un amendament prin care se urmărea să se confere terților „dreptul la un proces echitabil și la o cale de atac efectivă *înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive cu privire la confiscare*” (sublinierea noastră) a fost depus în cursul lucrărilor Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne a Parlamentului European. Însă acest amendament nu a fost reținut în textul final al Directivei 2014/42. A se vedea Proiectul de raport al doamnei Monica Luisa Macovei (PE494.663v01-00) privind propunerea de directivă, amendamentul 151.

⁴¹ Hotărârea din 14 ianuarie 2021 (C-393/19, EU:C:2021:8).

⁴² Hotărârea din 14 ianuarie 2021, Okrazhna prokuratura – Haskovo și Apelativna prokuratura – Plovdiv (C-393/19, EU:C:2021:8, punctele 63 și 64).

⁴³ În acest sens, considerăm că acțiunile întemeiate pe răspunderea civilă, prevăzute de dreptul bulgar și evocate de Comisie în ședință, se disting de acțiunea în revendicare, care privește drepturile de proprietate și oferă posibilitatea de a obține restituirea bunului în cauză.

definitivă, calea de atac nu este efectivă. Astfel, articolul 47 din cartă impune, după cum s-a arătat deja, ca această cale de atac să permită terților în cauză să își recupereze bunul, fără a impune ca aceasta să fie formulată înainte de o asemenea dată.

78. În ceea ce privește a doua etapă, aceasta necesită reproducerea analizei clasice a Curții privind respectarea principiului efectivității, care, împreună cu principiul echivalenței, constituie limita autonomiei procedurale a statelor membre. Or, fazele scrise și orale ale procedurii nu au furnizat decât un număr limitat de informații cu privire la modalitățile procedurale care guvernează exercitarea acțiunii de revendicare în sensul dreptului bulgar. Este necesar să le examinăm.

79. În primul rând, guvernul bulgar a arătat în ședință că terțul care exercită o acțiune în revendicarea unui drept de proprietate asupra unui bun confiscat poate alege dacă dorește să fie reprezentat de un avocat sau să se reprezinte el însuși. Or, chiar dacă lipsa unei norme care să impună reprezentarea juridică obligatorie poate fi luată în considerare pentru a susține că această cale de atac trebuie calificată drept efectivă, trebuie amintit că posibilitatea acestui terț de a primi asistență judiciară poate fi necesară pentru a ajunge la o astfel de concluzie, ceea ce trebuie apreciat, astfel cum a statuat Curtea în Hotărârea DEB⁴⁴, în lumina următoarelor criterii: obiectul litigiului, șansele rezonabile de succes ale reclamantului, gravitatea mizei pentru acesta, complexitatea dreptului și a procedurii aplicabile, precum și capacitatea reclamantului de a-și susține în mod efectiv cauza. Preocuparea de a efectua această evaluare ar trebui să fie lăsată, în mod evident, instanței de trimitere.

80. În al doilea rând, guvernul bulgar a precizat în ședință că durata procedurii civile declanșate de exercitarea acțiunii în revendicare se situează între doi și cinci ani. În această privință, apreciem că este util să se facă trimitere la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la articolul 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (denumită în continuare „CEDO”), care poate fi luată în considerare în vederea interpretării articolului 47 din cartă în temeiul clauzei de omogenitate prevăzute la articolul 52 alineatul (3) din aceasta⁴⁵. Potrivit acestei jurisprudențe, întrucât calea de atac trebuie să fie efectivă în practică și în drept⁴⁶, cerințele privind un proces echitabil care decurg din articolul 6 din CEDO pot fi relevante pentru evaluarea caracterului efectiv al unui recurs în sensul articolului 13 din aceasta⁴⁷. Mai precis, dreptul de a fi judecat într-un termen rezonabil poate constitui un criteriu adecvat de verificare a unui astfel de caracter efectiv⁴⁸. În aceste condiții, caracterul „rezonabil” al termenului trebuie apreciat, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în funcție de totalitatea circumstanțelor proprii fiecărei cauze și în special de miza litigiului pentru persoana interesată, de complexitatea cauzei și de comportamentul părților în speță⁴⁹. Va reveni instanței de trimitere sarcina de a efectua o astfel de apreciere.

⁴⁴ Hotărârea din 22 decembrie 2010 (C-279/09, EU:C:2010:811, punctul 61).

⁴⁵ Potrivit articolului 52 alineatul (3) din cartă, „[î]n măsura în care prezenta cartă conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin [CEDO], înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de convenția menționată. Această dispoziție nu împiedică dreptul Uniunii să confere o protecție mai largă”.

⁴⁶ Curtea EDO, 27 iunie 2000, İlhan împotriva Turciei (CE:ECHR:2000:0627JUD002227793, § 97), Curtea EDO, 26 octombrie 2000, Kudła împotriva Poloniei (CE:ECHR:2000:1026JUD003021096, § 157), și Curtea EDO, 19 aprilie 2007, Vilho Eskelinen și alții împotriva Finlandei (CE:ECHR:2007:0419JUD006323500, § 80).

⁴⁷ Curtea EDO, 7 iunie 2011, Csüllög împotriva Ungariei (CE:ECHR:2011:0607JUD003004208, § 46).

⁴⁸ Curtea EDO, 10 aprilie 2008, Wasserman împotriva Rusiei (CE:ECHR:2008:0410JUD002107105, § 55), și Curtea EDO, 17 iulie 2008, Kaić și alții împotriva Croației (CE:ECHR:2008:0717JUD002201404, § 37).

⁴⁹ A se vedea în special Hotărârea din 28 februarie 2013, Reexaminare Arango Jaramillo și alții/BEI (C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, punctul 28 și jurisprudența citată).

81. Având în vedere considerațiile menționate mai sus, propunem Curții să răspundă la a patra întrebare preliminară că articolul 8 din Directiva 2014/42, citit în lumina articolului 47 din cartă, trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale precum cea din speță, care permite confiscarea în favoarea statului a unui bun despre care se susține că aparține unei alte persoane decât autorul infracțiunii, chiar dacă acest terț nu are dreptul de a se constitui parte la procedura de confiscare, atunci când acesta dispune de o cale de atac de drept intern, în fața instanței civile, care îi dă posibilitatea de a recupera bunul confiscat, cu condiția ca modalitățile procedurale ale unei asemenea căi de atac să nu facă excesiv de dificilă exercitarea dreptului său de proprietate.

82. Adăugăm, în sfârșit, că nivelul de protecție a dreptului la o cale de atac efectivă astfel asigurat nu ar fi, în opinia noastră, nicidecum inferior celui garantat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, deși este adevărat că, potrivit jurisprudenței rezultate din Hotărârea Silickienė împotriva Lituaniei, tuturor persoanelor ale căror bunuri sunt confiscate trebuie, ca principiu general, să li se confere statutul de parte la procesul în cadrul căruia a fost dispusă confiscarea, este de asemenea adevărat că din aceeași jurisprudență reiese că împrejurările de fapt ale cauzei pot indica faptul că autoritățile naționale au oferit *de facto* persoanelor în cauză o oportunitate rezonabilă și suficientă de a-și proteja drepturile în mod adecvat⁵⁰.

V. Concluzie

83. Ținând seama de cele ce precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Apelativen sad – Varna (Curtea de Apel din Varna, Bulgaria) după cum urmează:

- 1) Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene se aplică atunci când este vorba despre o infracțiune precum cea în discuție în litigiul principal, care constă în deținerea de stupefiante în vederea distribuirii lor, chiar dacă toate elementele inerente săvârșirii acestei infracțiuni se limitează la interiorul unui singur stat membru.
- 2) Directiva 2014/42 trebuie interpretată în sensul că confiscarea nu presupune în mod necesar ca beneficiile economice să rezulte din infracțiunea pentru care o persoană a fost condamnată, ci poate viza bunurile despre care instanța consideră, pe baza împrejurărilor cauzei, că au fost obținute din alte activități infracționale, cu condiția ca infracțiunea pentru care persoana a fost declarată vinovată să figureze printre cele enumerate la articolul 5 alineatul (2) din directiva menționată și să fie susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice.
- 3) Articolul 8 din Directiva 2014/42, citit în lumina articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale, trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale precum cea din speță, care permite confiscarea în favoarea statului a unui bun despre care se susține că aparține unei alte persoane decât autorul infracțiunii, chiar dacă acest terț nu are dreptul de a se constitui parte la procedura de confiscare, atunci când acesta dispune de o cale

⁵⁰ Curtea EDO, 10 aprilie 2012, Silickienė împotriva Lituaniei (CE:ECHR:2012:0410JUD002049602, § 47-50). A se vedea de asemenea Curtea EDO, 15 ianuarie 2015, Veits împotriva Estoniei (CE:ECHR:2015:0115JUD001295111, § 57-60), și Curtea EDO, 16 aprilie 2019, Bokova împotriva Rusiei (CE:ECHR:2019:0416JUD002787913, § 55-59).

de atac de drept intern, în fața instanței civile, care îi dă posibilitatea de a recupera bunul confiscat, cu condiția ca modalitățile procedurale ale unei asemenea căi de atac să nu facă excesiv de dificilă exercitarea dreptului său de proprietate.